

Svar på skriftligt spörsmål SSS 371/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om finansieringen av dubbla examina i samband med att läroplikten förlängs

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 371/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Hanna Holopainen /gröna:

Kommer det finansiella underskottet som nämns i motiveringen att åtgärdas i samband med att läroplikten förlängs?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Den nya läropliktslagen (1214/2020) träder i kraft den 1 augusti 2021. Till följd av de nya läropliktslagen utvidgas läroplikten till utbildning efter den grundläggande utbildningen och framöver upphör läroplikten antingen när man fyller 18 år eller avlägger examen på andra stadiet innan man fyller 18 år. Till utvidgningen av läroplikten hör även avgiftsfrihet för avläggande av examen på andra stadiet. Enligt 16 § i läropliktslagen är läropliktsutbildningen avgiftsfri till utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år, om den studerande inte dessförinnan avlägger examen på andra stadiet. Om den studerande samtidigt genomgår yrkesutbildning och gymnasiets lärokurs upphör rätten till avgiftsfri utbildning när den studerande har avlagt den yrkesinriktade examen och studentexamen, dock senast vid utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år. Med avgiftsfri utbildning avses här att de läromedel som behövs vid undervisningen samt arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial är avgiftsfria. Redan nu är undervisningen och en daglig måltid avgiftsfria.

Med så kallade dubbla examina avses att en yrkesinriktad grundexamen och en studentexamen avläggs samtidigt. Det handlar om så kallade tredubbla examina då en yrkesinriktad grundexamen, gymnasiets lärokurs och en studentexamen avläggs samtidigt. Att avlägga dubbla eller tredubbla examina grundar sig på samarbete mellan utbildningsanordnare, genom vilket en möjlighet för studerande att både avlägga yrkesinriktade studier och gymnasiestudier tillhandahålls. Vid samarbetsarrangemang är det den ena utbildningsanordnaren, vanligen anordnaren av yrkesutbildning, den anordnare som har huvudansvaret. Den studerande är inskriven som studerande hos den huvudansvariga anordnaren och dessutom betalas statsandelsfinansieringen till den huvudansvariga anordnaren. Den huvudansvariga anordnaren och den andra utbildningsanordnaren som fungerar som samarbetspartner avtalar sinsemellan om arrangemang kring genomförandet av utbildningen och om ekonomiska kompensationer.

Att avlägga dubbla eller tredubbla examina innebär inte att en studerande skulle avlägga alla studier som krävs för en yrkesinriktad grundexamen och dessutom gymnasiestudier eller gymnasiets hela lärokurs, utan de gymnasiestudier som den studerande avlägger erkänns i en möjligast stor omfattning som en del av den yrkesinriktade examen. En yrkesinriktad grundexamen omfattar 180 kompetenspoäng, varav 145 kompetenspoäng är yrkesinriktade examensdelar, 35 kompetenspoäng gemensamma examensdelar och 15 kompetenspoäng valfria examensdelar. Enligt examensgrunderna kan en del av de yrkesinriktade examensdelarna (högst 25 kompetenspoäng) bland annat utgöras av gymnasiestudier eller andra studier som stödjer förutsättningarna för fortsatta studier, förutsatt att de mål som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning uppnås i examen. Beroende på vilken yrkesinriktad examen som avläggs kan åtminstone gemensamma och valfria examensdelar, det vill säga sammanlagt 50 kompetenspoäng, erkännas direkt på basis av gymnasiestudier. Det är dessutom möjligt att på basis av gymnasiestudier direkt erkänna de yrkesinriktade examensdelar som enligt examensgrunderna kan utgöras av gymnasiestudier. Vanligen är det möjligt att direkt erkänna 60 kompetenspoäng på basis av gymnasiestudier.

Kostnaderna för att avlägga dubbla examina är därmed inte dubbelt så stora och det är till exempel möjligt för den studerande att använda sin dator under båda utbildningarna. Det bör dessutom beaktas att det vid dubbla examina ofta endast avläggs studier i de läroämnena vars prov avläggs i studentexamen. Vid tredubbla examina avläggs däremot vanligen studier enligt den gymnasielärokurs som är avsedd för vuxna och som inte är lika omfattande än lärokursen som är avsedd för unga. Kostnads kalkylerna som utarbetades i samband med utvidgningen av läroplikten vad gäller tilläggs kostnader för gymnasieutbildning har beräknats på grundval av omfattningen på lärokursen som är avsedd för unga.

Den sammanlagda längden på studier som avläggs som dubbla examina är vanligen fyra år. Sjuttio procent av finansieringen för yrkesinriktad utbildning beviljas som grundläggande finansiering på grundval av studietid medan gymnasieutbildningens finansiering däremot grundar sig på hur länge studierna tar, varför en längre avläggningstid för studierna även ökar beloppet på den totala finansieringen. Avläggande av dubbla eller tredubbla examina har inte heller i dagens läge beaktats separat i den gällande lagstiftningen om finansiering. Kostnadseffekterna från utvidgningen av läroplikten kommer att följas upp och missförhållanden som eventuellt observeras i finansieringsmodellen eller finansieringsnivån kommer att åtgärdas. Hänsyn kommer att tas till utvidgningen av läroplikten i den årliga insamlingen av kostnadsdata som gäller yrkesinriktad utbildning och gymnasieutbildning. Dessutom utarbetas vid undervisnings- och kulturministeriet för närvarande en plan för uppföljning av utvidgningen av läroplikten och avsikten är att planen ska godkännas i augusti 2021. Behovet av att följa upp kostnaderna kommer även att beaktas i uppföljningsplanen.

Helsingfors 28.6.2021

Undervisningsminister Jussi Saramo